

ทบทวนการครูบาขาวปีกับกะเหรี่ยงโปว์
ในภาคเหนือของประเทศไทย

โดย
ชวัญจันทร์ ศรีสวัสดิ์

ทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๓๒

ขบวนการกบฏชาวนาน้ำทิพย์และเหียงไป๋ในภาคเหนือของประเทศไทย

น.ส. ขวัญจันทร์ ศรีสวัสดิ์

บทนำ

คำว่า "กบฏนา" เป็นภาษาถิ่นภาคเหนือใช้เรียก พระเจ้าเสือ ก๊กกั๊ก และกบฏนาบาวี
แปลกๆ ทำให้เรียก "กบฏนา" แทนหลายเผ่าใด ยิ่งแสดงว่า พระองค์นั้นเป็นที่เคารพนับถือมากเท่านั้น
ตัวอย่างเช่น กบฏนากรวิชัย (๒๒๖ - ๒๔๕๖) ที่มีชื่อเสียงกว้างไกล แม้ในชนบทภาคอื่น ๆ ของไทย
ไม่เคยแตะเขตภาคเหนือ แต่สำหรับ "กบฏนา" ชาวน้ำทิพย์ และเหียงไป๋ในเขตหลายเผ่ากบฏนากรวิชัย คนเด็ก
จำนวนมากที่ไม่เคยมีชื่ออาจจะไม่เรียกว่า กบฏนา แต่เรียก "น้าชาวน้ำ" หรือ "น้านาบาวี" เนื่องจาก
กบฏนาชาวน้ำ ไม่ในระบอบใดที่ครองจักรวรรดิเมือง แห่งย้าชาวน้ำ เนื่องจากถูกจับศึก คำว่า "ชาวน้ำ" จึง
มาจากชื่อสาวของนางแม่แม่พระ "ปี่" ก็คือชื่อของกบฏนาองค์นี้ สำหรับผู้สนใจพระ "ก๊กกั๊ก" หรือ
หรือ ผู้ที่เคยเป็นลูกศิษย์หรือนับถือขอมทราบคำว่า "กบฏนา" ชาวน้ำ เป็นลูกศิษย์ กบฏนากรวิชัย และ
คำเดิมของกบฏนากรวิชัยเกือบทุกอย่าง ซึ่งการปฏิวัติที่สำคัญและเห็นได้ชัด ก็คือ การแต่งกบฏ
เรื่องหนึ่งน้าชาวน้ำ การไปกินเนื้อสัตว์ และการเดินทางไปสร้างวัดวาอาราม รวมถึงสาธารณ -
ประโยชน์แก่คนต่าง ๆ เกือบทั่วภาคเหนือ

เรื่องของกบฏนาบาวี มีความน่าสนใจที่จะศึกษาหลายประการ เริ่มตั้งแต่ ทำไมถึง
ต้องถูกจับศึก และทำไมถึงได้รับความนิยมนอกจากประชาชนอย่างมากมาย ไม่เฉพาะแต่คนเมืองเท่านั้น
แต่ยังเป็นชนชาติกลุ่มชนกลุ่มอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกบฏนาได้รับความนิยมนอกจาก
กะเหรี่ยงและลัวะ ความจริงกะเหรี่ยงจำนวนมากก็ได้อพยพและติดตามกบฏนากรวิชัยมาก่อนแล้ว
และเมื่อกบฏนากรวิชัย มรณาการเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๖ กะเหรี่ยงเวลานี้ก็หันมาติดตามกบฏนาชาวน้ำ ความ
นิยมนี้จึงมีกะเหรี่ยงมีกบฏนาชาวน้ำ อันแสดงออกจากการเข้าร่วมอย่างขยันขันแข็ง ในกิจกรรมการ
ก่อสร้างหรือบูรณะบ้านผู้ จึงก่อสร้างทางพุทธศาสนา การเดินทางมาตั้งหมู่บ้านไปโดยไม่เกรงกบฏนา
ถึงถึงกับใช้เวลาเงินอย่างน้อย ๘ วัน และกระทั่งการโยกย้ายครอบครัวไปตั้งตักแห่งใหม่อยู่กับ
กบฏนาชาวน้ำวัดผาแดง อ.ดี จ.ลำพูน บ่อยเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจที่จะศึกษาไว้สักสิ่งหนึ่ง

ความน่าพอใจอีกประการหนึ่งของหัวข้องานวิจัยนี้ก็คือ ความยาวภาพของขบวนการครุฑา
 ชาวผี การที่เรียกว่าขบวนการ ก็เพราะเป็นถาวรรวมกลุ่มที่มีผู้นำ ผู้ตาม มีกิจกรรมที่สะท้อนจุดมุ่งหมาย
 ที่แน่นอนที่จะไปบรรลุและในโลกการดำเนินงานที่เร้าเรอ ขบวนการครุฑาชาวผีดำเนินไม่ถึงเกือบครึ่งศตวรรษ
 การที่ขบวนการดำรงอยู่ได้นาน และสามารถสร้างภาพที่รักษาและสิ่งดูถูกดูเหยียดเข้ามาไว้ในภาคอื่นเรื่อย ๆ
 ก็เป็นอีกจุดหนึ่งที่น่าพอใจศึกษา

ถึงแม้จะเห็นว่าจะให้ความศรัทธาและศรัทธาแก่ขบวนการครุฑาชาวผี ขบวนการขบวนการติดตาม
 ครุฑาชาวผีมีลักษณะเด่นชัด และกว้างขวางมากกว่า กล่าวคือ ในกิจกรรมการก่อสร้างทุกแห่งมีอยู่ในเขต
 ที่กะเหรี่ยงไปได้ถึง จะที่กะเหรี่ยงเข้าร่วมเห็นกำลังหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการที่หนักที่สุด
 เช่น การก่อสร้างวัดและการขุดบ่อน้ำทราย กล่าวได้ว่า มีกะเหรี่ยงทุกหมู่บ้านที่รู้จักครุฑา และ
 เคยมีประสบการณ์การไปร่วมทำบุญ และทำกิจกรรมการก่อสร้างที่นำโดยครุฑา เป็นที่เห็นได้ชัด
 ในระหว่างกลุ่มย่อยของกะเหรี่ยง ซึ่งได้แก่กะเหรี่ยงไป๋และตกรันั้น กะเหรี่ยงไป๋จะเป็นผู้ศึกษา
 ครุฑามากที่สุด และตั้งถิ่นที่อยู่มาก และในสมัยราชการและสมัยที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาทางเหนือตอนบน
 ก็ยอมรับว่า กะเหรี่ยงไป๋ เป็นเผ่าที่อนุรักษ์ที่สุด นี้ก็สะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตแบบ
 เกษชากรที่สุด กล่าวได้ว่า พลังความพยายามในการพัฒนากะเหรี่ยงไป๋มาเป็นเวลา ๓๐ ปี แทบจะ
 ไม่ทำอะไรเปลี่ยนแปลงในหมู่บ้านกะเหรี่ยงไป๋ ซึ่งส่วนมากอยู่ในเขตภูเขาของอำเภอสะเต๊ะเรียง ของ
 จังหวัดน่านตอนบน และอำเภอฉก และอำเภอชก จังหวัดเชียงใหม่ ความอนุรักษ์ของกะเหรี่ยง
 กับการนับถือและศรัทธาครุฑา มีส่วนเกี่ยวข้องกับแต่ใจ เป็นอีกมุมมองหนึ่งที่น่าสนใจศึกษา

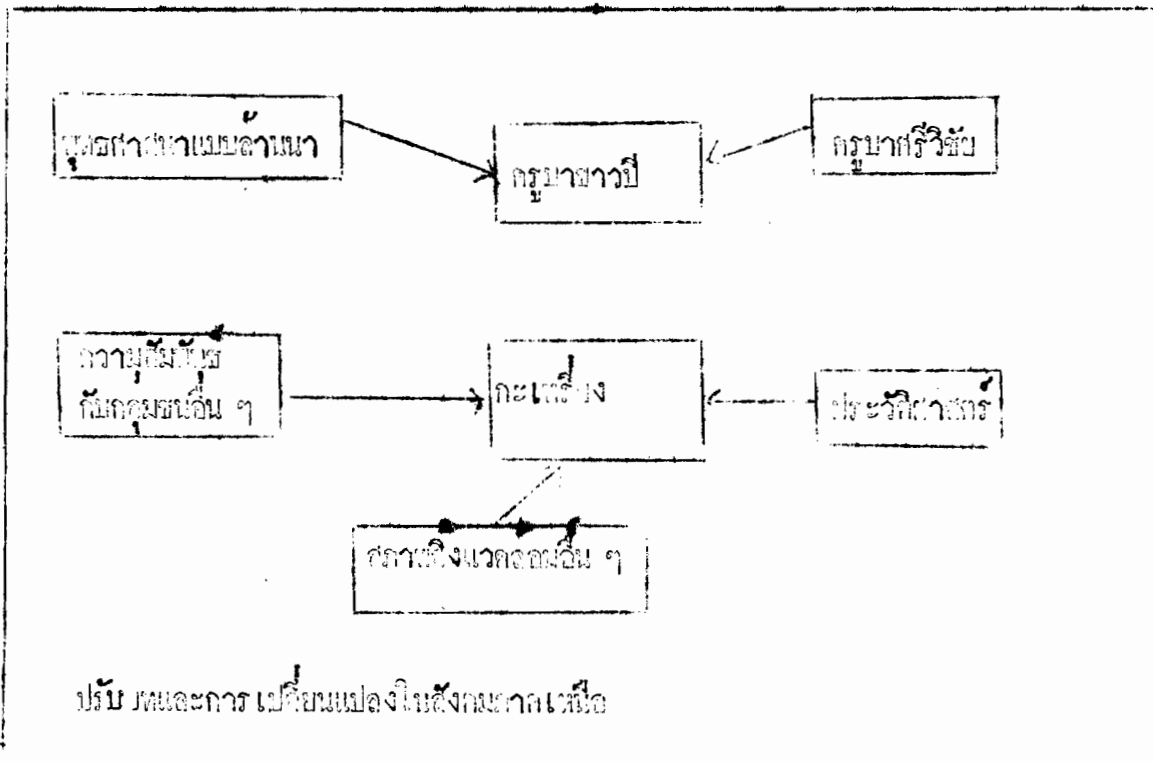
ในขณะที่หัวข้อขบวนการครุฑาชาวผี กับกะเหรี่ยงมีความน่าสนใจที่จะศึกษากันแล้วข้างต้น
 แต่ปรากฏว่ามีผู้ศึกษาเรื่องนี้น้อย ยังไม่มีผู้ใดศึกษาเรื่องครุฑาชาวผี สำหรับนักวิจัยที่ศึกษาเรื่องกะเหรี่ยง
 ส่วนใหญ่ได้แก่ทางด้านภาษาศาสตร์ ในฐานะที่เห็นปรากฏการณ์เกี่ยวกับกะเหรี่ยงที่เก็บไว้ศึกษาในต่างจังหวัด
 พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นต้นมา ซึ่งเป็นงานวิจัยที่นักวิจัยต่างประเทศเข้ามาศึกษาเรื่องชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย
 กันมาก

มาร์โลว์ (Marlowe, 1969) ผู้ซึ่งศึกษาหมู่บ้านกะเหรี่ยง ๒ หมู่บ้านในอำเภอสะเต๊ะเรียง
 และอำเภอฉกตอนบน ในช่วงปี ๒๕๐๘ - ๒๕๑๑ และยังได้สำรวจครัวเรือน ๒๐๐๐ ครัวเรือน ใน ๑๒๐
 หมู่บ้านใน ๘ อำเภอได้แก่ ๒ อำเภอข้างต้น และอำเภอแม่จริมซึ่งอยู่ในจังหวัดน่านที่ใกล้เคียง
 บรรยายในงานเขียนของเขา (๑๙๖๙ : ๕๘) ว่า

คำถามและระเบียบวิธีการศึกษา

จากความเป็นจริงที่กล่าวไปข้างนั้น สรุปได้ว่า การสำรวจเรื่องนี้มีคำถามที่ดำเนินอยู่ ๒
คำถามได้แก่ หนึ่งทำไมกะเหรี่ยงจึงรับราชการภูษาวานี่ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือทำไมจึงจะอะไรทำไมกะเหรี่ยง
นิยมที่ภูษาวานี่ และคำถามต่อมาก็คือความวิตกกังวลของกะเหรี่ยงมีส่วนสัมพันธ์อะไรกับการรับจ้อ
ภูษาวานี่

เมื่อพิจารณาจากข้อดังกล่าวข้างนั้น งานวิจัยเรื่องนี้จึงได้ศึกษา กรอบโครงสร้างการศึกษาด้าน
ศึกษาด้านวิธีนแนวทางในการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้



รูปภาคที่ ๑ กรอบโครงสร้างการศึกษาเรื่องชนวนการภูษาวานี่
กับกะเหรี่ยงโปว์ในภาคเหนือของประเทศไทย

กรอบโครงความคิดดังกล่าวจะหวนแนวความคิดที่มอง เห็นว่า ย่อมไม่ใช่ ความศักดิ์สิทธิ์ และคุณงามความดี (Charisma) ของครูบาชาวนี้น่าจะเกี่ยวข้องถึงคุณกะเหรี่ยงให้นามับถือศรัทธาและภักดีตาม แต่เป็นเพราะการดำรงอยู่ของความภักดีของกะเหรี่ยงที่แนบแน่นที่สอดคล้องกับสถานะและบทบาทของครูบาชาวนี ความสัมพันธ์และการปะทะสังสรรค์ระหว่างครูบาชาวนี และกะเหรี่ยง เป็นเวลายาวนานก็เป็นสิ่งสำคัญ ที่ต้องศึกษาค้นคว้า เพื่อหาคำอธิบายสำหรับความ ศรัทธาของกะเหรี่ยงที่มีต่อครูบาชาวนี

การเข้าใจถึงอุดมการณ์ทางศาสนาของกะเหรี่ยงย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะคงศึกษาประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ความสัมพันธ์กับกลุ่มชนอื่น ๆ รวมถึงสภาพการดำรงอยู่และสิ่งแวดล้อม ของชุมชน กะเหรี่ยง ในส่วนของครูบาชาวนีก็เช่นกัน ความสัมพันธ์และการถ่ายทอดความคิดของครูบาศรีวิชัย และ แนวความคิดพุทธศาสนาแบบล้านนา น่าจะมีอิทธิพลต่อความคิดของครูบาชาวนี ขณะเดียวกันในส่วนของ กรอบรอบนอก ก็แสดงว่า การดำรงอยู่ของความภักดีครูบาชาวนี และกะเหรี่ยง ย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะมีผล กระทบจากปริบทและการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอกในที่นี้ก็คือสังคมภาคเหนือ

เท่าที่ผ่านมาการศึกษาขบวนการคนบุญ เช่น ขบวนการครูบาณี ก็ยังไม่อาจมีข้อยุติที่เป็น หนึ่งเดียวได้ว่าอะไรกันแน่ที่เป็น สาเหตุของการเกิดขบวนการ จากการศึกษารวมพระศรีอาริย์ของกะเหรี่ยง ที่ชายแดนไทย-พม่า เขตจังหวัดกาญจนบุรีที่เรียกว่า Ywa และ Telekhon สเติร์น (Stern:1986) สรุปว่า เนื่องจากกะเหรี่ยงเคยมีสถานภาพที่รุ่งเรืองมาก่อนสมัยอยู่ใต้การปกครองของมอญ เมื่อมอญเข้าแพ้แก่พม่า สถานภาพของกะเหรี่ยงก็ตกต่ำลงในขณะที่ชนชาติอื่น ๆ รุ่งเรืองขึ้น ความอิจฉาต่อสถานภาพที่รุ่งเรืองขึ้นของ ชนชาติอื่น ๆ ที่อยู่ข้างเคียงและความขมขื่นต่อสภาพที่ตกต่ำและยากจนของตนทำให้กะเหรี่ยงหันไปหาขบวนการ พุทธศาสนา อันเป็นศาสนาที่พวกเขาคุ้นเคย เพื่อเป็นเครื่องมือในการยกสถานภาพ (Stern, 1986:299) แนวคิดของ สเติร์น เชนี่ เรียกกัันว่า ทฤษฎีความตกต่ำอย่างสัมพัทธ์ (Relative Deprivation Hypothesis) อย่างไรก็ตาม ฮินตัน (Hinton, 1983) ไม่เห็นด้วยกับทฤษฎีนี้ เขากล่าวว่า ทฤษฎีนี้ถึงขั้นสุดไม่ได้ในทาง วิทยาศาสตร์ว่า เมื่อบุคคลตกต่ำและยากจนจะแสดงออกอย่างไร และเมื่อมองขบวนการกะเหรี่ยงกับครูบา ของภาคเหนือเขากล่าวว่า โดยเฉพาะคนจนเท่านั้น คนที่มีฐานะดีก็เข้าร่วม สิ่งที่ยาวกันอยู่ก็คือความไม่ไว้วางใจ คนไทยภาคกลาง ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการ พ่อค้า หรือนักธุรกิจ (Hinton, 1983:164)

Keys ซึ่งได้ศึกษาเรื่องศาสนาทางภาคเหนือและภูมิภาคที่วิจัย ได้วิเคราะห์หา
 ขบวนการที่เชื่อถึงมนุษย์ หรือ ขบวนการ "ประสริวารีย์" ที่ เกิดจากวิกฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ
 ทางการเมือง (Keys, 1977:284) ขบวนการครุฑมาศที่วิจัยเกิดขึ้นเป็นองค์การอำนาจและพลัง
 จากส่วนกลางซึ่งพยายามเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีการปฏิบัติศาสนาทางภาคเหนือที่ดำรงอยู่ตาม
 แนววิเคราะห์ที่ได้รับความเห็นชอบจาก Tenabe ผู้ซึ่งศึกษาเรื่องภูมิภาคที่วิจัยเหมือนกัน จากบท
 Tenbe เห็นว่า การจะเห็นแนวคิดอันใดอันหนึ่ง ที่ดำรงอยู่และก่อการเห็นคือเรื่องหนึ่งก็คือ แนว
 ทิศทางการปะทะอำนาจของศาสนาเองโดยวิธีการปฏิบัติทางอุดมการณ์หนึ่งก็คือ การตั้งสมาชิกภาพ
 การไม่กินเนื้อสัตว์ และการสร้างจักรวาลวิทยา ซึ่งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อของชาวม้าเรื่องการ
 ประสริวารีย์ และการเกิดของเทพยดุษฎีแล้ว จุดนี้ จะทำให้เข้าใจได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นว่า
 ทำไมจึงมีผู้ศรัทธาและเข้าร่วมขบวนการครุฑมาศมาหลาย การตั้งสมาชิกภาพของศาสนาเหล่านี้ มีลักษณะ
 แตกต่างจากของ "ผีบุญ" ที่เกิดขึ้นหลายครั้งทางภาคอีสาน และภาคเหนือ เนื่องจาก "ผีบุญ" โดย
 ทั่วไปแล้ว จะตั้งสมาชิกภาพจากวิธีการทางไสยศาสตร์ เช่น การทำน้ำมนต์ การตั้งวงของขลัง
 ซึ่งทำให้มีการเล่าชื่อว่า ผีบุญนั้นได้อยู่บนกองกระเด็น เป็นต้น (Tenabe, 1986:223)

งานวิจัยชิ้นนี้ได้นำแนวคิดของ Keys และ Tenabe มาประกอบเป็นแนวทางการ
 การศึกษา โดยทำการศึกษาและวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ สถาบัน และสถานแวดล้อมทางกะเหรี่ยง
 ในฐานะที่มีผลต่อการอุดมการณ์ทางศาสนาของกะเหรี่ยง ศึกษาและวิเคราะห์การปะทะกันของทาง
 นวัตกรรมที่ตนเองมีเป็นก้าวแรกและผลักดันให้กะเหรี่ยงหันไปยึด "ผีบุญ" เป็นวิถีหนึ่ง ที่ศึกษาลักษณะของ
 ครุฑมาศว่ามีว่า เขาก็ได้แก่ที่อุดมการณ์ทางศาสนาของกะเหรี่ยงคนกรุงไร่ อุดมการณ์ทางศาสนาของ
 กะเหรี่ยงที่รวมเข้ากับอุดมการณ์ของครุฑมาศนั้น มีส่วนสำคัญในการกำหนดวิธีการทำธงชีวิตของกะเหรี่ยง
 ชาติใหม่ เพื่อรวมกับความคิดว่าไม่กะเหรี่ยงไม่จึงมีลักษณะอนุรักษ และเมื่อมองย้อนกลับไปเขาอยู่เศรษฐกิจ
 พุทธินิยมสมัยใหม่ได้หลายมาก เมื่อเทียบกับชนบทที่เขาเข้ามา ๆ ในปัจจุบัน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเชิงคุณภาพ สอดคล้องกับการวิจัยที่มีลักษณะสัมพันธ์ตาม
 แนวความคิดดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือ เมื่อการศึกษาเชิงคุณภาพโดยผู้วิจัยได้เข้าถึงชุมชนหมู่บ้าน
 กะเหรี่ยง เพื่อสังเกตและทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของศึกษา นอกจากนี้
 ก็ยังได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องราวครุฑมาศและกะเหรี่ยงเป็นนอกรอบที่หมู่บ้านหลักที่ได้ทำการศึกษา
 ๒ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านกะเหรี่ยงวัดพระพุทธรูปมหาพนาพนา อ.อ. จ.ลำปาง และหมู่บ้านแม่จาง อ.แม่สะเรียง
 จ.แม่ฮ่องสอน หมู่บ้านกะเหรี่ยงพนาพนา เป็นหมู่บ้านกะเหรี่ยงที่เกิดขึ้นจากการอพยพของกะเหรี่ยงจาก

หมู่บ้านเดิมคือหมู่บ้านแดง อ. แม่สอด จ. อเมซอน จังหวัดเชียงใหม่ และ อ. แม่สะเรียง
 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ย้ายบ้านเรือนมาตั้งอยู่ข้างวัดระฆังมหาธาตุพนาพนา ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของครูบา
 ชาวาณี และ หมู่บ้านแห่งนี้เป็นที่ตั้งหมู่บ้านที่ทำการศึกษานี้ เป็นหมู่บ้านหนึ่งที่มีเกาะเทวียังจำนวนหนึ่ง
 ชนชนไปอยู่ข้างวัดระฆังมหาธาตุพนาพนาเมื่อประมาณ ๒๐ ปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม นอกจากการศึกษา
 ในสนามแล้ว ผู้วิจัยก็ได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ทางประวัติศาสตร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับการ
 ครูบาชาวาณี การศึกษาวิจัยเรื่องนี้นำระหว่างปี ๒๕๓๐ - ๒๕๓๑

คุณสมบัติของครูบาชาวาณี กับประวัติความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของเกาะเทวียัง

ครูบาชาวาณี เกิดที่บ้านแม่เตย อ. อ. ลำพูน เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๖ แม่เป็นคนเงี้ยว
 (คนไทยเหนือ) พ่อเป็นคนพม่าที่ด้าว มีฐานะยากจนและดำรงชีวิตโดยการหาของป่า เป็นหลัก
 ครูบาชาวาณี บวชเป็นสามเณรและพระ โดยครูบาศรีวิชัย ในปี ๒๔๘๕ และ ๒๔๘๘ ตามลำดับ ในช่วง
 ที่ครูบาชาวาณี เป็นพระอยู่นั้นเอง เป็นช่วงที่ครูบาศรีวิชัยเกิดภาวะขัดแย้งกับคณะสงฆ์ภาคเหนือ อันเกิด
 จากการที่ครูบาศรีวิชัยคัดค้านการนำ พ.ร.บ. คณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๘๕ มาใช้ อันเป็นการละเมิด
 ประเพณีปฏิบัติของสงฆ์ภาคเหนือแบบดั้งเดิม จากการปฏิบัติของครูบาชาวาณี เห็นว่า ครูบาชาวาณี
 ได้สืบทอดวิธีการปฏิบัติตนจากครูบาศรีวิชัย ทุกอย่าง ได้แก่ การก่อสร้างและบูรณะปฏิสังขรณ์ วัด
 วาหาราม การไถ่กินอาหารจำพวก เนื้อสัตว์ และการตั้งป่าเป็นสมาธิภาวนา ซึ่งอาจมองได้ว่า
 เป็นการร่างสมมุติครูบาชาวาณี และก่อให้เกิดบุรุษพม่าเดิมนั้น

การไต่สวนเมื่อคณะสงฆ์ส่วนกลาง ในขณะที่ครูบาชาวาณีออกเดินทางไปที่วัดภาคเหนือ
 เพื่อสร้างวัดวาหาราม และถือฤกษ์และผูกค่านามวันขึ้นเพดานนั้น ทำให้ ครูบาชาวาณี เองออกจาก
 ราชการและคณะสงฆ์ ในปี พ.ศ. ๒๔๖๗ ขณะมีอายุได้ ๓๕ ปี ครูบาชาวาณี รุ่งเรืองจากทางอำเภอ
 และจับศึกเป็นครั้งแรกในสงครามที่ไต่ไปแม่แจ่มไปแม่สอดทหาร ๓๕ ปี แล้ว ทางศาลตัดสินให้จำคุก
 ๖ เดือน ด้วยเหตุที่ครูบาชิงบ่อน้ำชาวด หลังออกจากคุกได้ไม่นาน ครูบาศรีวิชัยก็บวชให้ใหม่
 เมื่อถูกจับอีกอีกครั้งในปี ๒๔๘๔ ด้วยข้อหาเรียกเงินจากชาวบ้าน อ. แม่สอด จ. ตาก มาสร้างวัด
 แต่หลังจากบ่อน้ำชาวดได้เลิกไม่นาน ครูบาศรีวิชัยก็บวชให้เล็ก และมาติดอีกครั้งในปี ๒๔๘๖ เมื่อ
 ครูบาศรีวิชัยถูกนิมนต์ไปสอนตัวที่กรุงเทพฯ ด้วยข้อหาหลายประการ หนึ่งในข้อหาเหล่านั้นก็คือ
 การบวชให้ครูบาชาวาณี ทั้ง ๆ ที่ทางราชการได้เคยสั่งห้ามไปแล้ว อีกทั้งครูบาศรีวิชัย ก็ไม่เคยได้
 รับแต่งตั้งให้เป็นพระคุณูปการที่จจะมีให้ศิษย์ให้ใครได้ การถูกจับติดคุกครั้งหลายคราวเช่นนี้ ยืนยัน

อย่างชัดเจนว่า กฎหมายมีอิทธิพลทางพฤกษศาสตร์เป็นอันมากทางราชการ เนื่องด้วยคุณการวิเศษทางการ
เปลี่ยนแปลงทางราชการในขณะเดียวกันขณะหมายถึงการก่อร่างสร้างเป็นรัฐประศาสน์ น.ร.น. ทาง
ราชการ

หลังจากเหตุการณ์ของกฎหมายรัฐธรรมนูญ ถูกกีดกันกฎหมายรัฐธรรมนูญส่วนหนึ่งที่จะดำเนินต่อไปและอีกตาม
กฎหมายที่ก่อ ระบอบกับกฎหมายที่เองที่ถูกกีดกันมากขึ้น โดยเฉพาะในเขตที่ทางไกล และเหตุที่การ
ขบวนการกฎหมายที่เชิงลึก ระบอบระบอบมากขึ้น โดยแต่จะอย่างนี้ในส่วนตัวเกี่ยวกับการก่อสร้าง
เริ่มจากที่ผู้เขียนทางเข้านี้เอง ที่ซึ่งจะถูกกีดกันและจัดตั้งด้วยการวิเศษ โดยที่จะถูกกีดกันที่ใกล้กฎหมาย
การมีขบวนการไปยังที่ก่อสร้าง การดำเนินการก่อสร้าง ซึ่งกฎหมายจะให้เป็นระบอบ และการสร้างที่หนัก
ที่จะอยู่รอดของตัวที่จะมีการก่อสร้าง การไปของงานที่เสร็จแล้วไปแก่ระบอบ และการมีงานทดลอง
ในขณะที่พิจารณาขบวนการของกฎหมาย เป็นการช่วยเลือกทางราชการ เช่น การสร้างโรงเรียน สถาน
นันทนาการของกฎหมายก็ยังเห็นการแสวงหาตัวแยกออกจากองค์กรระบอบ ในช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐
กฎหมายได้เขียนถึงชื่อจำนวนหนึ่ง ๒ ซึ่งแสดงออกชัดเจนว่าไม่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีการปฏิบัติใหม่
ที่กระตือรือร้นมากแต่ใหม่ประศาสน์ อันได้แก่ ระเบียบวิธีการส่วนตน การดำรงชีวิต วิธีการให้ระ
บอบทั้งการตรวจชำระ ในขณะเดียวกันก็เชิงสุ ระเบียบวิธีการปฏิบัติแบบ "ตั้งเดิม" ที่กฎหมายมี
ที่ความและอ้างอิงหลักธรรมทางเหนือว่า ถูกกีดกันทางระบอบมากกว่า มาจนถึงปี ๒๕๖๐
กฎหมายก็ได้เขียนแสดงการชี้แจงถึงการบริหารงานที่บุคคล หรือตัวระบอบที่ถูกกีดกัน ซึ่งไม่ตรงที่วิธีการ
ประศาสน์ จึงเป็นการเริ่มที่จะอย่างเห็นทางราชการ ในการแบ่งแยกคุณาผล คุณาดีการอย่างชัดเจน ว่าส่วน
ไหนที่มันดีกฎหมาย ก็ไปไว้ที่ระบอบอันดีกฎหมายกำหนด และปฏิบัติทางระเบียบวิธีการที่กฎหมายเสนอไว้
เช่น การไม่ส่วนตน และอาราธนาชีวิต รวมทั้ง การไม่กลม "ความอันแรก" เมื่อระบอบว่า
จะรับที่คนแรก หรือไม่ เป็นต้น จนถึงปัจจุบันทางวัดกฎหมายไปสร้างไว้ ทางคุณาผลคุณาดีการก็ยัง
ไปไว้ที่ในวันระบอบกฎหมายที่กฎหมายทั้งไว้ และส่วนนี้ก็จะไม่ไว้ที่ในวันระบอบของทางราชการเลย

สถานภาพ และคุณการวิเศษของกฎหมายที่ถึงกล่าวข้างต้น สามารถเชื่อมโยงได้
เป็นอย่างดีกับ สถานภาพและประณามการใหม่ประศาสน์ของคณะกรรมาธิการ การที่กฎหมายที่เมืองชาติจะ
มีประณามการวิเศษและความรู้เรื่องป่าไม้ สัตว์ป่า และอื่นๆอีกมาก " ประกอบกับที่กล่าวข้างต้น ถ้าอยู่ใน
บริเวณสุจริตและการและเขตเขา ทำที่เกาะหรือฝั่งต่างๆ ขบวนการที่ระบอบอื่น ๆ ได้แก่ เติง บอง โดยใหญ่
รวมทั้งคนเมืองที่อยู่ในเขตต่างไกล ขอมรับและเข้าถึงได้ง่าย การสร้างวัดวาอารามในเขตสุจริตการ

และใกล้เขตเขา เขมร ในเขต อ.จันทบุรี และเขตรอบนอกของ อ.แม่สะเรียง ทำให้ในภายหลัง
รัฐไทยของคณะเร่ร่อน ญวนทำในสิ่งนี้ระออื่น ๆ ไม่ทำ และเป็นความตั้งใจของญวน ในลักษณะที่
เขียน "พระเจ้า" ในป่าไม้รกเขา

หลังจากสืบทางกลับจาก อ.แม่สอด จ.ตาก มี พ.ศ. ๒๔๗๕ รัฐบาลไทยได้ตั้งศูนย์
ในรัศมีแห่งกรมตำรวจ โด่แก่ วัชรบรรณานพพะเมาะ อ.วอด หังหนี่ พ.ศ. ๒๔๗๕ - ๒๔๘๕
วัชรบรรณานพพะเมาะ อ.ดี หังหนี่ พ.ศ. ๒๔๘๐ - ๒๔๘๕ และ วัชรบรรณานพพะเมาะ อ. ดี
หังหนี่ พ.ศ. ๒๔๘๕ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งเป็นผู้ที่รัฐบาลไทยตั้งแคะบรรณานพ พะเมาะ โด่แก่ ศูนย์
กลางของขบวนการญวนชาวมี อยู่ที่ อ.ดี จ.ลำพูน ในขณะนั้นเขาเคลื่อนไป ทางทิศเหนือ คือทิศ
ถึง อ.เกาะลา จังวัดลำปาง อ.บ้านโอง และ อ.แม่ทา จึงมีวัดลำพูน อ.จันทบุรี อ.แม่จอน
และ อ.บ้านดง จังวัดเชียงใหม่ ทางทิศตะวันตก ญวนมีถิ่นเดิมถึงเขต อ.สอด และ อ.หมกอย
จึงมีวัดเชียงใหม่ และ อ.แม่สะเรียง และ อ.แม่จอน จ.แม่ฮ่องสอน (ญวนภาคที่ ๒) ซึ่งเกิด
จากสภาพภูมิประเทศแล้ว ในเขตเคลื่อนไปเรื่อยแล้ว พบว่า ลำพูนมีชาวเขาเผ่าเผ่าเดียว คือ
กะเหรี่ยง ส่วนแม่สะเรียงและแม่จอน น่าจะเป็นกะเหรี่ยงและด้าะ ในขณะนี้เชียงใหม่
โดยเขาเกาะลำพูนที่ถูกคลื่นและมฤตคามญวนอยู่เห็น ในหลายเผ่า แต่ไม่ปรากฏว่า เข่ามึง เข่ามูของ
ลำพูน มีดีกรีที่ชาญวนชาวมีแคะอย่างใด จะเห็นจึงได้พบว่า อีกสิ่งหนึ่งที่ระหว่างตลาชานพของญ
กิดความกับของญวนก็คือการเป็นชนชาติดั้งเดิมในภาคเหนือ ซึ่งอยู่รวมกันและมีความสัมพันธ์กันทั้งทาง
เศรษฐกิจและสังคมมานานเป็นประวัติศาสตร์ สำหรับชนชาติทั้ง เข่ามูเขล ดีเชิงโยกย้ายเข้ามา
ใหม่ในช่วงไม่ถึง ๑๐๐ ปีมานี้ ไม่ได้เข้าร่วมกันอย่างไร

จากงานวิจัยหลายชิ้นพบว่า กะเหรี่ยงอยู่ในภาคเหนือของไทยเฉลี่ยมาแล้วมากกว่า
๒๐๐ ปี ถ้าหากหลักฐานที่มีบันทึกไว้ก็ถึงแม้จะยากที่จะ มูระระไว้เมืองเชียงใหม่เมื่อปี ๒๓๒๔
ซึ่งก็ได้กวาดต้อนกะเหรี่ยงไปไว้เขาอยู่บริเวณเชียงใหม่และลำพูนด้วย กะเหรี่ยงไปไว้บ้านหมากและ
อ.บ้านโอง จ.ลำพูน ย้ายจาก อ.ชวยวม จ.แม่ฮ่องสอน บ้านจอมทอง และมาตั้งรกรากที่มัจจุหัน
เป็นเวลาเกือบ ๔๐๐ ปีแล้ว กะเหรี่ยงไปไว้ ซึ่งอยู่ทางเหนือทางทิศใต้ของเขตแม่สะเรียง - สอด
ในเขตเขาของอำเภอแม่สะเรียง สอด และ หมกอยมี อยู่กับมาหลายร้อยปี หังหนี่ด้าะยังหังหนี่เร่รอน
อยู่แถบนี้ จนกระทั่งด้าะบางส่วนย้ายไปอยู่อื่น แล้วเคลื่อนจากทางโบราณคดีจำนวนมากมายเขา ใน
ขณะเดียวกันพวกหมกอยกับกะเหรี่ยง จนปัจจุบัน ไม่มีด้าะ ๑๐๐ ปี อาศัยอยู่ในบริเวณนี้แล้ว

นอกจากถูกสั่ง และ เข็มด้วยตัวอาทิตย์อยู่เหนือหัว ความยาก นอกจากความสิ้น นัยน์ตาในกรณีระหว่าง
 ทะเรือขึงกับตัวะ ซึ่งเห็นมรดกเขาเหลือกันแล้ว ความสิ้น นัยน์ระหว่างกับเขาและมรดกเขา
 กำเงินไปอย่างใดสักโดยเฉพาะในตำแหน่งที่การกระทำ บริเวณที่กฎหมายมีสิทธิอยู่เป็น
 บริเวณแห่งการกระทำระหว่างเมืองทางภาคเหนือกับเกาะและเมือง เมืองชายของเข่า รุ่งเรือง
 ในช่วงก่อนปี ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นปีทองรถไฟ เชียงใหม่ - กรุงเทพมหานคร ช่วง (ปลายข้อ ๒๕๓๐: ๒๔)
 การค้าขายแลกเปลี่ยนกันจนเกิดการสร้างความสัมพันธ์ในทางสังคมกันด้วย เช่น จะพบว่าในคน
 ทุบอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปสองกะเรือขึง จะมีการท่งงานผสมผสานระหว่างเขามาก ทั้งเห็น บนหลังตัวหน้า
 ทุบยานตามประเพณี ของเขาดั้งเดิม เป็นตุ๊กตารั้วระหว่างไทยใหญ่ กับ ตัวะ และมาแต่งงาน
 กับลูกของหัวหน้านั้นจึงเป็นกะเรือขึงไปว่า นอกจากนี้จะเห็นว่า ตัวะรุ่นเก่า จะพูดภาษากะเรือขึงได้
 และกะเรือขึงจะพูดภาษากำเมืองได้ และมีความเข้าใจกับระบบวรรณะดั้งเดิมและกัน

นอกจากความสัมพันธ์ระหว่างกะเรือขึงกับชนชาติต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้ถูกปกครองเหมือน
 กันแล้ว ยังมีหลักฐานว่ากะเรือขึงเองก็ได้รับความคุ้มครองจากเจ้านายแห่งเหนือโดยมีการทำสัญญา
 ช่วยเหลือเจ้านายแลกเปลี่ยนกับการอยู่อาศัยอย่างชานชาลินในเขตป่าเขา แต่อย่างไรก็ตาม ลักษณะ
 ความสัมพันธ์ระหว่างกะเรือขึงกับเจ้านายดังกล่าวก็ไม่เหมือนกับชาว กะเรือขึงทางภาคตะวันตก
 ที่ Stern เขียนถึง ว่ามีความสัมพันธ์อันดีซึ่งกันและกันของเจ้านายเก่า นอกจากจะต้องหาความหมายของ
 สงครามการปกครองในอดีตของเข่า กะเรือขึงทางภาคเหนือส่วนใหญ่ โดยเข่ากะเรือขึงไป
 ที่อยู่ในภูเขาดังกล่าวจะเร่ร่อนที่ มีความใกล้ชิดกับเจ้านายฝ่ายเหนือไม่มากถึงกับจะทำการก่
 สถานการณ์สูงขึ้นไปได้เช่นกัน จากการที่ทราบว่า กะเรือขึง หรือตัวะ กระทั่งคนกลุ่มน้อยอื่น ๆ
 ในช่วงกบฏการรวมการปกครองภาคเหนือเข่าผู้ส่วนกลาง จะมีการปกครองตัวเองและ
 กำเงินวิธีชีวิตและวัฒนธรรมไม่ห่างลักษณะของตัวเองโดยที่ทางรัฐบาลเหนือเข่าจะมรดกของเข่ามาก
 ฐานะของกะเรือขึงในปัจจุบันอาจจะดีกว่าเดิมที่เคยมี ชันเข่าจากเขาที่เข่าผู้ส่วนกลาง ๆ
 เปลี่ยนไปดั่งเป็นผลกระทบจากเศรษฐกิจที่รวม และนโยบายอื่น ๆ ของรัฐ เป็นที่เห็นว่า นโยบาย
 ทางค้าป่าไม้ ประกอบกับการของอย่างนี้ที่เข่า จากทางการและชนที่รวมในมรดกเรื่องอื่น
 เรื่องความมั่นคง ฯลฯ แต่ไม่ใช่ทุกที่ลงเพราะถูกกีดกันจากการปกครองของส่วนกลางที่เข่าผู้ส่วน
 เจ้านายเหนือ ความไม่พอใจของกบฏการก่ซึ่งกบฏภาค เหนือกำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่ความ
 ทันสมัยและได้เป็นภาพฐานะและระบบแบบแผนเกี่ยวกับภาคกลางใช้ น่าจะเป็นเพราะการ เปลี่ยน
 แปลงให้เป็นชนทรายกบฏการก่ที่ชนชาตินี้ที่พอที่จะกำเงินวิธีชีวิตและวัฒนธรรมตามแบบฉบับของตนได้

สหประชาชาติมีจึงเป็นการแสวงหาความร่วมมือของครูบาและชนชาติต่าง ๆ ซึ่งความล่องการอนุรักษ์
วิถีชีวิตและวัฒนธรรมตามแบบดั้งเดิม

อำนาจครูบามีเพื่อว่า อำนาจของมีใน ในความเป็นเอกทั้งเดิมของกะเหรี่ยงโปว์

การที่กะเหรี่ยงยกย่องศรัทธาครูบามี แยกจากศาสนาและการดำรงอยู่ของครู
บามี เขาก็ได้กับขนานและการดำรงอยู่ของกะเหรี่ยงแล้ว การที่คนต่างถิ่นถึงฐานะของครูบา
ในชุมชนทางภาษาของกะเหรี่ยงเป็นเรื่องสำคัญ เมื่อคำนึงถึงว่า กะเหรี่ยงโปว์เคร่งครัดที่สุดใน
การนับถือ และบูชาผี ในขณะที่ครูบามีอยู่ในฐานะของศาสนาพุทธ เรื่องนี้แก่มิใช่ครูบามีวิสัย
และถือเรื่องมากยิ่งนักกับครูบามี กะเหรี่ยงนอกจากเดินทางไปเข้าร่วมการก่อสร้างวัดวาอาราม
และโรงเรียนตามสถานที่ต่าง ๆ ก็มิได้เชื่อครูบาไม่เชื่อพระตามในการก่อสร้างแล้ว ก็ยังพากันไป
กราบไหว้และทำบุญที่ที่อยู่ของครูบา ซึ่งในบางที่การกราบไหว้ยังไม่สะดวก ต้องใช้วิธีเดิมเป็นเวลา
หลายวัน เช่น จาก อ. แม่สะเรียงมา อ. ดี ไช้เวลาถึง ๖ - ๘ วัน จนกระทั่งถึงเมื่อปี ๒๕๖๒
เป็นต้นไป กะเหรี่ยงบางส่วนจากครูบาต่าง ๆ ใน อ. แม่สะเรียง อ. ลมกอชัย และแม่แจ่ม ก็
โยกย้ายไปตั้งชุมชนอยู่ข้างวัดพระสุเมธมาหาพนาม ปราบการที่เวลานี้ ทำให้บางคนใจก็มาเจาะ
ลึกลงไปดีกว่า เกิดอะไรขึ้นกับคุณการทางด้านนาของกะเหรี่ยง

กะเหรี่ยงโปว์นับถือและบูชาผี นับถือผีในกิจกรรมทุกอย่างในชีวิตประจำวัน และ
รวมลูกหลานเกาะปลูกกัน เกี่ยวพันอย่างยากกับการประเพณีความล่องการของผี (โดยใช้กระดูกไก่
ไม้ดอก หรือ ข้าวสาร ทำนาย) และการเลี้ยงผีให้ตรงกับความต้องการตามที่ได้ประเพณีออกมาแล้ว
นั้น ในสิ่งอื่น ๆ จะมีพิธีการเลี้ยงผีใหญ่อยู่ ๒ ประเภท ประเภทแรกคือ การเลี้ยงผีหมู่บ้าน หรือ
ผีเรียกว่า ผีผีใหม่ ซึ่งทำกันในระดับหมู่บ้าน และทำพิธีโดย เชื้อแข็งคู่ ซึ่งเป็นหัวหน้าหมู่บ้านทาง
ประเพณีที่ส่งทอดแบบดั้งเดิม คือเมื่อเชื้อแข็งคู่ตาย ลูกชายคนโตจะสืบทอดเป็นเชื้อแข็งคู่คนต่อไป
พิธีนี้ทำเมื่อ ๒ ครั้ง ครั้งแรกเมื่อข้างขึ้นของเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงเริ่มจะบุกเบิกหรือแนวทาง
ที่ทำไร่ ครั้งที่ ๒ ราวเดือนกรกฎาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ข้าวกำลังจะตั้งท้อง ลมกรวาง พิธีนี้ทำขึ้นเมื่อ
แข่งสร้างบรรพชาญี่ใหญ่ซึ่งหลายปีปลกักรักษาทวีพยากรธรรมชาติก็มาร่วมกัน อันได้แก่ ผีป่า ผีถอย
ผีกันไม้ และผีให้กิน เมื่อล่องมาพบบรรพชาญี่เวลานั้นล่องมาล่องให้ที่กินล่องตามบุญรอด ให้ฝนตกตามฤดูกาล
ให้ไฟล่องลิดลิด และความอยู่เย็นเป็นสุข พิธีกรรมประเภทที่สอง คือ การเลี้ยงผีเกร็ดญาติ ซึ่งทำกันใน
ระดับเกร็ดญาติที่สืบเชื้อสายทางฝ่ายมารดา และทำพิธีโดย เพดผือเช็ด ซึ่งเป็นผู้หญิงที่มีอายุโสดที่สุด

ในสายนั้น วิธีที่จะรักกันก็ต่อเมื่อโอบกอดกันในสายนั้น ๆ คนหนึ่งคนใด ประสบปัญหาเดือดร้อนหนัก
 หนึ่งบ่อยครั้ง จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเจ็บป่วย จะมีการข่าขโมยเพื่อเลี้ยงชีพบรรเทาทุกข์ เพื่อให้ช่วยแก้
 ปัญหา หรือรักษาโรคนักไข้อยู่เจ็บ นอกจากวิธีที่ใหญ่ ๆ ประเภทนี้แล้ว กะเหรี่ยงโปว์แต่ละครัวเรือน
 ยังต้องเลี้ยงผีไร่ เพราะไร่น้ำของตัวเอง ผีต้นไม้ ผีเส้นทาง และ ผีบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เพื่อแก้ปัญหาคือ
 เถวาะที่กรรมที่เกิดขึ้น

การที่ฝนฟ้าตกตามฤดูกาล เป็นพันธสัญญาระหว่างอุดมสมบูรณ์ ไม่มีการเจ็บป่วยรุนแรง และ
 ไม่มีปัญหาขัดแย้งเดือดร้อน อะเรบาคาหลาย แห่ง ย่อมแสดงว่า เป็นโอกาสที่การเช่นไร่นี้จักโดย ผู้นำ
 หมู่บ้านตามประเพณี และผู้นำทางเครือญาติ ในขณะที่เดียวกัน ผู้นำทั้งสองได้รับการรับรองสิทธิ์ใน
 การนำ แต่ถาเกิดปัญหารุนแรงและยุ่งยากลำบากใจอันกระทบกระเทือนความเป็นอยู่ และความคิด
 จิตใจของชาวบ้าน ผลจะเป็นในทางตรงกันข้าม การไม่รับรองสิทธิขอมธรรมในการนำหมู่บ้าน
 ที่แสดงออกจกเงินที่เสียก็คือ การที่ถูกฆ่าบางส่วนจะย้ายออกจากหมู่บ้านนั้น ไปตั้งหมู่บ้านใหม่และ
 ตั้งผู้นำคนใหม่ ดังจะเห็นได้ว่า ในบริเวณหมู่บ้านกะเหรี่ยงโปว์ อ. แม่สะเรียง นั้น จะมีหมู่บ้าน
 ชื่อว่า ๆ กัน หลายหมู่บ้าน โดยบางที่ก็เรียกกันว่า น้อย หรือ หลวง หรือ เหนือ หรือ ใต้ เข้าไป
 เพื่อแสดงว่าเคยเป็นหมู่บ้านเดียวกัน แต่มาแยกกันภายหลัง หรือบางที่ก็เรียกชื่อต่างกันไป แต่จริงๆ
 แล้ว แยกตัวมาจากหมู่บ้านอื่น

บนพื้นฐานที่สิ่งสิ่งจำเป็นอาจหาชมออกได้แก่ ผี เสน่ห์ พบว่า กะเหรี่ยงหันมาพึ่งพิงศรัทธาใน
 ศักดิ์พระอำนาจศักดิ์สิทธิ์ที่คล้ายกับผีในศาสนาเขื่อนขันธ์ เขมร แต่มีสถานะที่สูงกว่าและมีลักษณะมากกว่า
 ผีเดิม (จะโลกดาวทอลไป) และความเชื่อจริงก็คือ ผู้นำหมู่บ้าน และผู้นำทางเครือญาติของกะเหรี่ยง
 ผู้ที่ท่องรับนิคมต่อความเชื่อของกะเหรี่ยงนั้นเองที่แสวงหาอำนาจเหนือที่เข้มแข็งมากกว่าคนอื่น
 ดังจะเห็นว่า ในบรรดากะเหรี่ยงผู้มีสิทธิ์นำหมู่บ้านแรก จำนวนไม่น้อยที่เป็นผู้นำหมู่บ้าน และผู้นำ
 เครือญาติ กะเหรี่ยงที่พาหนาม ซึ่งโยกย้ายมาจากหมู่บ้านเดิม ๖ หมู่บ้านนั้น ผู้นำหมู่บ้าน หรือ ผู้นำ
 เครือญาติของแต่ละหมู่บ้านจะเป็นผู้โยกย้ายมาแรก ๆ ซึ่งส่งอิทธิพลถึงความเชื่อของหมู่บ้านคนอื่น ๆ
 หรือผู้ที่นับถือผู้นำเครือญาติคนเดียวกัน หรืออีกอย่างหนึ่งคือถือผีเกี่ยวกับสิ่งจะโยกย้ายตามมากด้วย
 ้วยความเชื่อที่ว่า หัวหน้าหมู่บ้าน หรือ ผู้นำเครือญาติมีวิญญานที่ถือผีที่จะเลือกผีที่คุ้มครองตน

การยกย่องศรัทธาศรัทธา โอบอุ้มเป็นเจ้าพ่อใหญ่ซึ่ง เป็นเจ้าชีวิตของกะเหรี่ยงที่มี
 อำนาจเหนือกว่าผีเดิมนั้น คอย ๆ ก่อตัวขึ้นในห้วงกลางการเข้าร่วมในกิจกรรมพิธี เริ่มโดยศรัทธา
 ซึ่งก็เป็นการปฏิบัติที่สร้างอุดมการณ์ใหม่ในกะเหรี่ยง ประเพณีสร้างพระธาตุและบุษบาพระธาตุเป็น

ประเพณีให้นายาวนามทางภาคเหนือ ตามอุกมหารัณ มีมียอยู่ พระธาตุเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เมื่อนำคน
 กราบไหว้บูชา และปฏิบัติกันอย่างเหมาะสมก็จะลดอันตรายให้พ้นทุกข์ตามฤดูกาล และยังความอุดม
 สมบูรณ์ให้เกิดแก่พืชผล การเข้าร่วมสร้างพระธาตุ ถือว่าทำให้เกิดสิริมงคลแก่ตัวเอง นอกจากนี้
 การใกล้ชิด "พระธาตุ" ก็ถือว่าเป็นการลดภัยอันตราย ซึ่งในรูปธรรมก็คือการมีโรคภัยไข้เจ็บ รอคอยกับ
 ความอุดมสมบูรณ์ตั้งแต่เห็นใบยอดกล้วยโดยมีที่เกาะเหยียดไต่ไม่ยาก ในสถานที่ที่เกาะเหยียดเองก็มีความภาคภูมิใจ
 ก่ออำนาจของกรุณาที่จะเป็นสิ่งที่จำเป็นแก่เขา เป็นที่รู้กันที่ว่า จุดประสงค์ของการที่เกาะเหยียดเข้าร่วม
 ทำงานส่วนที่หนักที่สุดในการก่อสร้าง และการเดินทางไม่ทำบุญให้กับกรุณาที่ อ. ๕ และการปฏิบัติ
 ใฝ่แนบมาปฏิบัติของกรุณา เช่น การกินเจ งดจะไม่ใช่เพื่อได้มีชีวิตที่ดีกว่าในชาติหน้า แต่เป็นความ
 ต้องการความเป็นอยู่ที่ดีกว่าในชาตินี้ ดังกล่าวของเกาะเหยียดที่ว่า เขาจะกินเจ ๕ ปี เพื่อที่จะ
 ปีเมื่อกินตลอดไป หรือลักษณะที่ต่ำ้อยในช่วงที่กรุณายังมีชีวิตอยู่ก็คือ การขอให้กรุณาช่วยแก้ปัญหาที่
 เกี่ยวกับการผลิต เช่น การที่ต้นแดง การแก้ไขปัญหานี้ในช่วงที่กรุณาใช้ชีวิตอยู่ กรุณาอาจพูดได้ว่า
 ต้นจะทองตกใน ๓ - ๓ วันนี้แหละ และหากคำบอกเล่าของเกาะเหยียด ผู้เกิดจริง หรือบ่อยครั้งกรุณา
 จะนำเกาะเหยียดทำพิธีขอฝนโดยการนำข้าวเหนียวและเตรียมดอกไม้ธูปเทียน และนำขบวนแห่พร้อมทั้งร้อง
 กลอง ของเกาะเหยียดเป็นขึ้นไปบนเขา ซึ่งไม่ระหยาบหยาบอยู่ ขบวนจะเวียนเทียนรอบพระพุทธรูปบาท และ
 ทำพิธีสวดและธรรมน้ำแก่พระพุทธรูป เกาะเหยียดกล่าวว่า เขาอาจจะไต่ขึ้นไปหาตัวของกรุณา และจะ
 ปลอ่ยให้ฝนตกลงมา ในปัจจุบัน บางครั้งเมื่อเกิดเหตุการรุนแรง เช่น ภัยพิบัติ เกาะเหยียดที่ภรรยา
 กรุณาไม่เจ้าง ซึ่งไม่เคยเข้าวัดปฏิบัติทางพุทธศาสนาเลย จะพากันสวดมนต์เรียกร่องให้กรุณา
 มาช่วย และเขามองว่าไต่ผล เพราะไม่ใช่อยุทธเครงมาอีกเลย

จากการศึกษาการแสดงออกของเกาะเหยียดต่อกรุณาขามี ทั้งในกิจกรรมของขบวนการ
 สิทธิกรรมและกระหังคำพูด สรุปได้ว่า กรุณาขามี ก็คือ ผู้ใหญ่ที่มีอำนาจสูงสุดที่ลดอันตรายความอุดม
 สมบูรณ์ให้แก่พืชพันธุ์ธัญญาหารและความอยู่เย็นเป็นสุข ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บให้แก่ชาวเกาะเหยียด
 เกาะเหยียดไปว่าเรียก กรุณาศรีวิชัย ว่า "กะแฉมัง" ในขณะที่เรียก กรุณาขามี ว่า "กะแฉอ้าย"
 คำว่า "บัง" แปลว่า สีเหลือง "อ้าย" แปลว่า สีขาว ไม่เป็นที่มาสงสัยว่า สีเหลือง หมายถึง
 สีของผ้าจีวรของกรุณาศรีวิชัย ในขณะที่สีขาวหมายถึงผ้าขาวของกรุณาขามี แต่สำหรับคำว่า กะแฉ
 นั้นเห็นว่ามีมีความหมายคลุมเครือ นั่นก็คือ เกาะเหยียดไปว่าจะใช้คำนี้ใน ความหมาย ความหมาย
 แรก หมายถึง "เป็นเจ้าของ" เช่น ในวลีที่ว่า กะแฉแย แปลว่า "เป็นเจ้าของฉัน" กะแฉละ
โอบแย แปลว่า "เจ้าของไม่อยู่" หรือ ป้อกะแฉ แปลว่า "ป้อเป็นเจ้าของ" ความหมายที่สอง
 หมายถึง ผู้ใหญ่ หรือ เจ้าขอ เช่น ป้อกะแฉ แปลว่า "ป้อน้ำ" เข็งกะแฉ แปลว่า "ผีป่าไม้" และ

กฤษณะ แปลว่า ฟีน้ำ แต่หากมองลึกองไมแล้ว ความหมายทั้งสองคาบเกี่ยวกันอยู่ เพราะ ฟีน้ำ
ในขณะที่เกี่ยวกันก็คือ เจ้าของของน้ำนั่นเอง

ที่จริงแล้ว กะเทวียงไปไว้ใช้คำอีกคำที่หมายถึง ฟี คือ เทอมือเซ แต่เมื่อให้เขา
เปรียบเทียบกับกฤษณะ เขากล่าวว่า กฤษณะ อยู่ "ในที่ที่สูง" กว่า เทอมือเซ ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่ง
กล่าวว่า หากกะเทวียงเรียก ฟีน้ำว่า ฟีเทอมือเซ แทนที่จะเป็น ฟีกฤษณะ ฟีน้ำจะโกรธ กะเทวียง
อีกหลายคนกล่าวว่า กฤษณะ จะใช้กับฟีที่คุ้มครองพวกเขา และเป็นฟีที่พวกเขาเคารพ เช่น
กฤษณะอาน (เป็นกรรมกรฝ่ายขอ) และ กฤษณะอาม (เป็นกรรมกรฝ่ายแม่) ประมวลแล้ว กฤษณะ
เป็นคำเก่าสำหรับฟีใหญ่ หรือ เจ้าของฟีเป็นที่เคารพสักการะ และมีระบอบของกะเทวียง ในฐานะ
ที่เป็นเจ้าของพระมหากษัตริย์ กฤษณะ จะคอยบันดาลโชคลาภและนำอุดมคติมาให้ และให้คำปรึกษา
มากมาย ห่างจาก เทอมือเซ ซึ่งมักจะสำราญประมาทโดยการทำให้เจ็บใจได้บ่อย

กฤษณะในฐานะ "กฤษณะ" กฤษณะไม่แปลกแต่อย่างใดจากความศรัทธาของกฤษณะที่ก่อความมาแล้ว
อีกกันเพราะ ธรรมจะรวมศูนย์เอาเจ้าของทั้งมวลไว้ แม้จะออกจากจะไม่ต้องมาตัวตั้งเว่ย แม้การ
เลี้ยงฟีใหญ่แบบทั้งเกินแล้ว กฤษณะยังใช้ความคุ้มครอง ให้อุดมคติของ และคอยบันดาลความอยู่เย็น
เป็นสุขถึงกฤษณะมา กะเทวียงไปไว้อธิบายว่า เขาเรียกกฤษณะว่า กฤษณะ ก็เพราะกฤษณะเป็นที่
เคารพอย่างสูง เทียบเท่ากับ "พระเจ้า" (พระสูงรูป) บนฝั่งพระ และเป็นศูนย์กลางเอาใจใ้พวกเขา
เขาไปเรียกพระตัวไหนจะเห็นเจ้าอาวาสที่ชื่อว่า กฤษณะ เพราะพระเหล่านั้นยังอยู่ต่ำกว่ากฤษณะ และ
ไม่ศักดิ์สิทธิ์เท่า ตัวอย่างของความ "ศักดิ์สิทธิ์" ของกฤษณะ กะเทวียงกล่าวถึง ก็คือ การมี
"อำนาจเหนือธรรมชาติ" เป็นคนว่า "อิมมิตีเย อากิเย" ซึ่งก็คือ สามารถเห็นและได้ยินจากที่ไกล
และมีศักยภาพที่จะเรียกฝนได้ กะเทวียงบางคนอธิบายว่า กฤษณะในฐานะเป็นเจ้าของฟีใหญ่กว่าฟีเล็ก ๆ
อื่น ๆ กฤษณะจึงเอาพระบัพติศมาและพิธีกรรมอื่น ๆ ได้ เมื่อกฤษณะไปให้เทพ ฟีที่อยู่ประจำที่อื่น ๆ ก็จะ
มากตามใจเขา

พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์และพิธีกรรมในวันสำคัญอื่น ๆ ของกะเทวียง ก็สะท้อนให้เห็นความหมาย
"เจ้าของใหญ่" ของกฤษณะ จากการตั้งเทอดกฤษณะบนเขาตามหลังจากกฤษณะบรรพชาไปเมื่อ ๖๐ ฟี
(จนถึงปี ๒๕๓๑) ทุกบ้านของกะเทวียงจะมีทั้งพระ ซึ่งมีระบอบรูป รูป กฤษณะศรีวิชัย รูป กฤษณะขาวมี
และพระที่เป็นรูปกฤษณะอื่น ๆ ทุกครั้งที่มีพิธีกรรมก็เพื่อเรียกขวัญให้ไปเพราะการกระทำของฟีหรือ
วิญญาณอันทำให้เกิดการเจ็บป่วยของสมาชิกคนใดในโลกในครอบครัว อันแรกแรกของพิธีก็คือ ทุกคนจะ
นั่งหันหน้า และทางฟีอยู่หน้าห้อง หมอผีผู้นำในพิธีก็จะยกธูปของฟีเตรียมไว้ และกล่าวขอโทษกฤษณะ

และพวกอื่น ๆ ลงมาช่วยปลุกกิจกรรมรวี ก่อตั้งจะเริ่มขึ้นก่อนต่อไปตามปกติ ซึ่งเป็นภาระได้มี
 นอกจากนั้น ทุกวันสำคัญทางศาสนาพุทธ เช่นวัน เข้าพรรษาจะเสร็จในวันเพ็ญ จะพากันเดิน
 เวียนเทียน และร้องแม่แม่มิ่ง ซึ่งเป็นเพลงที่นำมาของกะเหรี่ยง ได้รับเนื้อความเป็นเรื่องความ
 เรือและความศรัทธาต่อลพบุรี และจะมีใจความสำคัญและซ้ำ ๆ ก็คือ ขอนี้ลพบุรี และ พวก
 ข้ากินสิ่งหลาย ช่วย "สอง" ลงมาดูแลดูความกะเหรี่ยงทั้งหมด เพื่อให้ได้อยู่ดีมีความสุข และอุดมสมบูรณ์
 กับทุกคน

การมีลพบุรีมาเป็นเจ้าขอให้อุปการะเขาที่ลพบุรีจนกระทั่งยกกรรมมาซึ่งหลายมาไว้
 ไม่เกี่ยวกับ ทำให้กะเหรี่ยงที่เข้ามาอยู่ลพบุรี ปฏิบัติการพิธีกรรมทางพุทธศาสนาตามแบบฉบับของ
 ลพบุรี ซึ่งได้แก่การกินเจ ทั้งนี้ดูประจักษ์ทำสมาธิ การไปทำบุญที่วัด และทำพิธีในวันสำคัญทางศาสนา
 พุทธ การนับถือลพบุรีและการปฏิบัติกิจวัตรใหม่ เข้านาแล้งมีการจัดพิธีกรรมทั้งคืนที่สำคัญของ
 กะเหรี่ยงทั้งสองประเภท คือ การทำพิธีระดับหมู่บ้าน ที่เข้ยงแก้งคู หรือ ตัวบ้านหมู่บ้านเป็นผู้นำ และ
 การทำพิธีระดับเกร็ดลพบุรี มีผู้นำทางเข้ยงคูหรือเข้ยงคู เป็นผู้นำ คบวงไรก็ทำ ลพบุรีก็ยัง
 ตบฏากให้กะเหรี่ยงเลี้ยงผีเล็ก ๆ เช่น ผีไร่ของบ่อละกน และมีประเพณีที่ปลูกเลี้ยงผีบ้านไร่ ยก
 เป็นการเลี้ยงขวัญจากเจ้าพวกเผ่า ไปซื้อเกลือตัวแม่ทั้งเค็ม ในขณะให้กะเหรี่ยงไปมาบางส่วนที่
 แห่งข้างฝั่งลพบุรีในระยะที่น้อยกว่ากะเหรี่ยงไปมาที่พม่าตามเข้ยงคู การเลิกเลี้ยงผีไร่ และ
 กินเจ ไม่เหมาะสมกับสภาพบ้านตอย แต่ก็ยังมีการตั้งสมาธิภาวนา ในวัดระยะ ส่วนที่ส่วนนี้ไม่พบคือ
 เลย ก็มีปฏิบัตินิยมการปฏิบัติแบบลพบุรีเลย แต่ก็ถือปฏิบัติในระดับที่ต่างกัน พิธีกรรมซึ่ง
 ก็ถือการปฏิบัติทางอุทิศการที่ต่างกันไปด้วย

การ เปลี่ยนแปลงในหมู่บ้านและอนุรักษ์นิยมของกะเหรี่ยงไป

จากการศึกษาสภาพความเคลื่อนไหวในหมู่บ้านแห่งหนึ่งในประวัติศาสตร์ระยะใกล้
 พบว่ามีความเปลี่ยนแปลงหลายประการ เกิดขึ้น ซึ่งผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงลพบุรีมากขึ้น ใน
 ส่วนของการนำมีการ เปลี่ยนแปลงจากผู้นำคนเดียวในหมู่บ้านซึ่งทุกครัวเรือนจะร่วมกันดูแลรับผิดชอบ
 เป็นผู้นำ ๓ คน ใน ๓ กระจุก ทั้งนี้ เนื่องจากการล้มเหลวของผู้นำหมู่บ้านตามประเพณีไม่เห็น
 ไปตามกฎเกณฑ์ในอุดมคติที่หวังไว้ว่า ลูกชายคนโตจะได้รับมรดกความทรงผู้นำหมู่บ้านจากพ่อ ในการ
 ปฏิบัติที่เป็นจริง ผู้นำหมู่บ้าน อาจเป็นคนที่อยู่ในวัยชราหรือคนที่ไม่กล้าเลี้ยง แต่มีวิชาดี บุคลิกและ
 ความสามารถที่กล้าเป็นที่ยอมรับของชาวบ้าน เช่นในกรณีแห่งข้าง นี้คือ ๕๐ - ๖๐ ปีมาแล้ว

นาย ก เป็นหัวหน้าหมู่บ้านตามประเพณี ซึ่งเริ่มกันไปด้วยมีลูกธนูมาศรัวิชัย เป็นนาย ก นาย กาย นาย น
 หวังครอบงำนาย ก ซึ่งมีเลือดสายตัวะ ได้ขึ้นเป็นหัวหน้าหมู่บ้าน แทนที่จะเป็นนาย จ ลูกชายคนโต
 ของนาย ก จนกระทั่ง เป็นนาย ม นาย กาย นาย ข จึงได้ ถูกเข็ดตักขึ้นมาเป็นผู้นำที่มีอิทธิพลธรรม
 ภายร้ายเล็ด แต่ปรากฏว่า ชาวบ้านเล็กส่วนหนึ่งไม่พอใจการนำของนาย ข จึงย้ายไปอยู่อีกถิ่นเขา
 ซึ่งไม่ไกลจากถิ่นเดิมมากนักในถิ่นนี้ก็ได้เลือกนาย x ซึ่งเป็น ลูกชายของพี่สาวของนาย ก ที่เป็น
 ผู้นำหมู่บ้าน ในสถานที่หมู่บ้านเกี่ยวตักเริ่ม ๒ หมู่บ้านย่อยเหล่านี้ นาย ข

นาย ข จึง

รูดการยอมรับจากชาวบ้านอีกส่วนหนึ่ง และประกอบกับอิทธิพลเชื้อลือดธนูมาศรัวิชัยอยู่แล้ว จึงย้าย
 ครอบครัวไปอยู่ตามทาง ทางหลวงชาย และชาวบ้านบางส่วนก็ไปอยู่ก่อนแล้วมาเข้ามาในหมู่บ้านนี้
 นาย ขปกครองอยู่ จึงเลือก นาย y ซึ่งเป็นน้องชายของนาย x ซึ่งเป็นผู้นำหมู่บ้าน เล็ด
 นาย ข ย้ายออกจากหมู่บ้านไป นาย ค น้องชาย ซึ่งถือว่า กลายเป็นทายาทที่ชอบธรรมคนเดียว
 ที่เหลืออยู่รู้สึกไม่สบายใจที่จะอยู่ให้การปกครองของนาย x ความความเชื่อที่ว่า มีจะไม่พอใจ
 สืบ ตี "ไม่สู้" จึงได้พาชาวบ้านส่วนหนึ่งย้ายออกไปสร้างหมู่บ้านเล็ก ๆ ในเขตที่ที่ไม่ไกลจาก
 เกินมากนัก การย้ายที่ไม่สามารถทำให้ไม่ไกลจากเดิมเป็นหมู่บ้านใหม่โดยเกิดขาด ได้แต่ส่วนที่ไกลกัน
 ก็เพราะความจำกัดในพื้นที่เพาะปลูก จะทำให้เกิดที่ว่างทางใหม่เพิ่มอีกก่อนไปได้อีกแล้ว
 การย้ายที่ไม่ไกลกันเช่นนี้ ทำให้เกิดปัญหา เพราะเมื่อทางราชการเริ่มเข้ามาปรับปรุงการบริหาร
 ระดับหมู่บ้านและตำบล ย่อมถือว่า หมู่บ้านย่อย ซึ่งจะมีอยู่ถึง ๓ กระจัดย่อย ที่มีผู้นำทั้งเดิมอยู่
 กลุ่มละคนก็ตาม เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ที่มีผู้นำในทางกรมของรับ ๑ คน และกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ๑ ชุด
 อยู่ในหมู่บ้าน ซึ่งมีจุดศูนย์กลางในหมู่บ้านปกครอง โดย นาย ค ซึ่งเป็นเขี้ยเก็งดู ไม่ได้รับความเชื่อถือ
 จากกลุ่มเล็กพวกนี้ และกรรมการที่เลือกจากแต่ละกลุ่มก็รวมกันเป็นอีกคณะมีความยากลำบากที่จะเขี้ยก
 ร้องให้ชาวบ้านจากทั้ง ๓ หมู่บ้านย่อยรวมกันเข้าก็จกรมอย่างเดียวกัน เพราะถือว่าคืออีกคน ละตัว
 การเลี้ยงดูระดับหมู่บ้านและจากที่อื่นเลี้ยงดูอื่น ๆ ของทั้ง ๓ หมู่บ้านย่อยเมื่อปัจจุบัน ก็ได้ยังไม่ตรงกับ
 และผู้นำหมู่บ้านตามประเพณี สืบ ตี เขี้ยเก็งดู ของแต่ละหมู่บ้านย่อยก็ไม่อาจไปร่วมงานเลี้ยงในของอีก
 ๒ หมู่บ้านย่อยได้

นอกจากการเปลี่ยนแปลงภายในที่เกิดจากความขัดแย้งแตกแยกเป็นกลุ่มย่อยดังกล่าวนั้นแล้ว
 การเข้ามาแทรกแซงของรัฐและสังคมภายนอก ก็ก่อให้เกิดความสับสนและขัดแย้งมากยิ่งขึ้น เช่น
 การที่ผู้นำหมู่บ้านทางการจะต้องกระทำติดต่อกับหัวหน้าภาคมีคติดนโยบายของรัฐ และรับการส่งเสริม

การขึ้นค่าจ้าง ฯลฯ เมื่อทางหน่วยงานราชการจะรับเอาสิ่งใหม่ ๆ มาใช้ก็อย่าไปรีบร้อน ทั้งยังนำความ
 ปรึกษาแก่คนแก่ผู้รับเอา เช่น ฝ่ายหนึ่ง ปลูกถั่วเหลือง อีกฝ่ายหาขายโดยเก็บเอาใบกิน นอกจากนี้
 ปรากฏว่า กะเหรี่ยงซึ่งตั้งถิ่นไม่ถาวรจะปลูก และเพาะดิน ก็ยังมีวิธีการที่ผิดสูงมากที่พูด
 อันเป็นผลจากการไม่รับจ้างในไร่ของชาวเขาเท่านั้น ๆ ทำให้เกิดปัญหาความยากจน และดักเล็ก
 ขโมยของในหมู่บ้าน จึงเวลานี้ กลัวให้เกิดความไม่สบายใจในหมู่กะเหรี่ยง และยังเห็นคน
 ดักกับใจกะเหรี่ยงทางด้านนี้ไม่หาความรู้มาไว้ กังใจกะเหรี่ยงคอยคนให้ขโมยมาถาม บอกว่า ข้าย
 มาอยู่ที่กรุงเทพฯ เพราะขอยุ่มาหลาย ๆ ปีแล้ว (ไม่สบายใจ) คนที่ขโมยไปไม่เห็นด้วย จึงขอยุ่
 ที่บ้านมาตั้งถิ่น เพราะขอยุ่เหมือนกัน และสบายใจกว่า

ขณะที่ ขุนนางทั้งเจ็ดมีการ เปลี่ยนแปลง ยังความไม่สบายใจให้แก่กะเหรี่ยงจำนวนมาก
 การ เข้าวางนโยบายของราชการทำให้เกิดความสบายใจในทุกกรณีคือมีในหมู่ที่เดียวกัน ปฏิบัติเหมือนกัน
 ในขณะที่สามารถดำรงเอกลักษณ์ของตนเองไว้ได้ รัฐบาลเองส่งเสริมให้กะเหรี่ยงและชนชาติอื่น ๆ
 รักษาเอกลักษณ์ของตน โดยกล่าวกันว่า กะเหรี่ยงต้องเป็นกะเหรี่ยง กองคงจะมีที่ใดเขาได้ คนที่
 ไปมีกับคนอื่นอยู่ ไม่ใช่กะเหรี่ยง กะเหรี่ยงไม่ควรแบ่งตัวแยกตนเอง การแบ่งตัวแยกกะเหรี่ยง
 ขุนชายกะเหรี่ยงที่ไว้ผมยาว และเกล้าผมแบบดั้งเดิมเท่านั้น ที่ประวิตรจะมองเห็นและจะให้การ

ช่วงเวลากว่าครึ่งศตวรรษที่กะเหรี่ยง เข้าวางอยู่ในเขตราชการรัฐบาลมี ปฏิบัติ
 จีสิทธิ์รวมแบบกฎหมาย และถ่ายพอดทุกประการและสิทธิธรรมจากรัฐหนึ่งไปสู่อีกหนึ่ง การปิดกั้นกฎหมาย
 เป็นระเจ้าของ โฉมเขาและการตรวจชำระการทำการเอกลักษณ์ของตนเอง ของฝั่งนั้นอยู่
 ในเขตการปกครองของกะเหรี่ยง ประกอบกับการปิดกั้นเขตราชการรัฐบาล และการที่กั้นมีในระบอบการ
 นี้ก็คือมี กางเส้นซึ่งกันและกัน ทำให้ยากแก่การรับดูแลการอันเหมาะสมให้สิทธิแก่ชนเผ่าเป็นชน
 เผ่า ศาสนาวัฒนธรรมเป็นชนเผ่าเป็นชน การที่กั้นชายไทย หรือ การปลูกพืชเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้
 ทำให้กะเหรี่ยงไปมีลักษณะอนุรักษมากกว่ากะเหรี่ยงส่วนอื่น อยู่ไกลเมืองมากกว่า และจำนวน
 มากน้อยไม่เป็นที่ทราบชัด และได้รับโอกาสการศึกษาแบบสมัยใหม่ ลักษณะอนุรักษตั้งไว้ว่า
 แดงออกด้วยการไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ได้แก่ การตั้งไปทำนาแบบมาก การไม่ยอม
 ปลูกพืชเศรษฐกิจซึ่งเสรีโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น กานพลู กะหล่ำปลี หรือการเลี้ยงปลาในบ่อ
 และการไม่ยอมส่งลูกหลานไปรับการศึกษามาจากโรงเรียนของรัฐ กล่าวคือไม่มีการเลี้ยงยี่ หรือ
 เมื่อมีงานชุกในไร่เขา เล็ก ๆ ก็ไม่ไปโรงเรียน และไม่ให้เด็กกะเหรี่ยงไปรับที่โรงเรียนที่สูงกว่าภาคนี้กับ
 การเผยแพร่ธรรมจาริกที่ไม่ได้ผลในหมู่บ้านกะเหรี่ยงไป

บทสรุป

กล่าวโดยสรุปแล้ว งานวิจัยชิ้นนี้เห็นว่า มีปัจจัยสองอย่างที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์การเคลื่อนที่และทิศทางครุฑขาวมีของกะเหรี่ยงป่า ซึ่งก็คือปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในในที่นี้ก็คือ คุณภาพของกะเหรี่ยง ซึ่งถูกสร้างขึ้นมาจากพื้นฐานประวัติศาสตร์ ซึ่งแวดล้อมและประสมการของกะเหรี่ยง ที่ถูกถ่ายทอดและผลิตซ้ำจากกะเหรี่ยงรุ่นหนึ่งไปสู่กะเหรี่ยงอีกรุ่นหนึ่ง โดยผ่านวิธีการและกระบวนการต่าง ๆ ในวิถีประจำตัว คุณภาพนี้ว่าก็เข้ากับโลกกับคุณลักษณะครุฑขาวที่แสดงออกมาในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญไฉนก็ การสร้างพระธาตุ วัดวาอาราม และสาธารณูปโภคต่าง ๆ การปฏิบัติหัวแตรงมกั๊ก โดยการตีธนูดีด พิณเจ และนั่งสมาธิ ภาพวาด กิจกรรมเวลาใช้ภาษาความเชื่อซึ่งเกิดขึ้นอยู่ทั่วไปแล้วก็หมายถึง การสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้แก่พืชพันธุ์ธัญญาหาร ความยุติธรรมให้เกิดขึ้นเพื่อความศรัทธาเชื่อถือ การเข้ากันไต่ของอุดมการณ์ของกะเหรี่ยง และครุฑขาว ในยุคขะเอี้ยคั้งหมายถึงการที่กะเหรี่ยงรับเอา ครุฑขาวเข้าไปอยู่ในฐานะเจ้าเอี้ยคั้งใหญ่ ในอุดมการณ์ทางศาสนาของกะเหรี่ยง ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติทางอุดมการณ์ และมีวิถีประจำตัวในบางส่วนเหล่านี้ที่สำคัญจากการผสมผสานระหว่างอุดมการณ์ดั้งเดิม และ ที่ถูกถ่ายทอดมาในลักษณะเป็นเนื้อหาที่สรุปครุฑขาวที่สรุป

สำหรับปัจจัยภายนอกนั้น ก็คือการเปลี่ยนแปลงของสังคมภาคเหนือในระยะ ๑๐๐ ปีมาที่การรวมอำนาจในการปกครองภาคเหนือเข้าสู่ส่วนกลาง และการก้าวไปสู่ความทันสมัย ทำให้เริ่มเกิดการอพยพเคลื่อนย้ายโดยเร่งจาก ในเมือง ไปสู่ชนบท และบริเวณเขตชานเมืองทางไกลออกไป ภายตั้งเกณฑ์ประการหนึ่ง ก็คือการที่ลูกศิษย์และผู้ศึกษาศรีวิชัย จะเริ่มทยอยเข้าไปในเขตเมือง หรือ ถ้าเป็นชนบทก็เริ่มเขตที่ไกลออกไป ในระยะที่สังคมสมัยใหม่มา เมื่ออุดมการณ์ส่วนกลางได้ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ความทันสมัย และเป็นตัวเร่งให้จับคู่ด้วยกัน เริ่มครบวงจรมือเมือง ผู้ที่ศรัทธาศรีวิชัยจะนิยมนั่งในเมือง และจะอยู่ห่างออกไปและกระชั้นกับกะเหรี่ยงป่าก็อยู่ไกลมาก นอกจากนี้ จากการศึกษาในระดับหมู่บ้าน พบว่า ตั้งแต่ ปี ๒๕๐๐ เป็นต้นมา การเปลี่ยนแปลงเริ่มเข้าสู่ระดับหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลมากขึ้น จากการเข้าไปของหน่วยงานของรัฐ เช่น ป่าไม้ ราชการสงเคราะห์ หรือ นโยบายทางด้านประเพณีจารีต และที่เรียกว่าช่วงเวลาที่เอง ที่กะเหรี่ยงอพยพ ออกมาอยู่กับครุฑขาวมีมากขึ้น จึงกล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงสังคมภาคเหนือ เป็นปัจจัยภายนอกที่เร่งเร้าให้กะเหรี่ยงหันกลับและทิศทางครุฑขาวมากขึ้น

คำอธิบายเพิ่มเติม

๑. พ.ร.บ. คณะสงฆ์ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้นำมาใช้ในภาคเหนืออย่างแท้จริงตั้งแต่วันที่ พ.ศ. ๒๕๕๐ จุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ การรวมพระภิกษุสงฆ์ไว้ภายใต้โครงสร้างคณะสงฆ์อันเดียวที่ของชาติ ซึ่งโครงสร้างใหม่นี้ มีลักษณะที่แตกต่างกับแบบฉบับอื่น จึงมีคำขวัญติดประกาศหนึ่ง ก็คือมีการกำหนดว่า ระบอบวินัยแห่งคณะภิกษุสงฆ์และการระงับวิสัย ซึ่ง เป็นกฎหมายแห่งพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังมีกฎหมายกฎหมายบ้านเมืองด้วย สำหรับระเบียบของคณะภิกษุสงฆ์มาแต่ครั้งเดิม ก็สามารถปฏิบัติต่อไปได้ แต่ต้องไม่เป็นระเบียบขัดกับกฎทั้ง ๒ อย่างข้างบน (Keyes, 1971:555)

๒. เวลาที่รวมรวมได้ ภิกษุสงฆ์มีเขียนหนังสือเกี่ยวกับภิกษุสงฆ์จำนวน ๑๐ เล่ม บางเล่ม มีฉบับพิมพ์เป็นหัวอักษรภาษาไทยกลาง มีจำนวนที่ ๑ เล่มที่ถูกพิมพ์ชื่อว่าเป็นฉบับพิมพ์โบราณเก่าแก่ แต่ที่จริงภิกษุสงฆ์ เป็นผู้เขียน เนื้อหาเกี่ยวกับระเบียบและระบอบวินัยที่ใหม่ และเรียกร้องให้รักษาแบบแผนเดิม ภิกษุสงฆ์จะเห็นผลตลอดเวลาว่าผู้ปฏิบัติความแบบเดิมที่ถูกมองว่าเป็นแบบดั้งเดิมเท่านั้น ที่จะได้พบความสุข และ ภิกษุสงฆ์ ก็คือคนบุญคุณหนึ่ง ที่จะเกิดอีกครั้งหลังการเกิดของระบอบอาริยะแบบไทย

๓. ในหนังสือเรื่อง กรรมฐาน ๕๐ พักตร์ ภิกษุสงฆ์เขียนขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ สะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดของภิกษุสงฆ์ในเรื่อง ป่าไม้ เรื่องสัตว์ป่า และความเชื่อดั้งเดิมเรื่องผีฟ้าผีดินต่าง ๆ

๔. เริ่มจาก พ.ร.บ. ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งก็มีการปรับปรุงเรื่องมา

๕. ตัวเลข ปี ๒๕๓๐ คณะสงฆ์ทั้งสภาว และ โป๊ป บิดล้มตายตัวเลขที่สำรวจได้ เป็น ๕๕ % ของชาวเขาทั้งหมด (Vichei, 1986))



เอกสารอ้างอิง

Hinton, Peter. "The Karen, Millennialism, and the Politics of Accommodation to Lowland States." In Ethnic Adaptation and Identity : The Karen on the Thai Frontier with Burma. Edited by Charles F. Keyes. Pennsylvania : Institute of the Study of Human Issues, 1979.

_____. "Do The Karen Really Exist?" In Highlanders of Thailand, pp. 155-172. Edited by John Mckinnon and Bhruksari Wenat. Kuala Lumpur : Oxford University Press, 1983.

Keyes, Charles F. "Buddhism and National Integretion in Thailand." The Journal of Asian Studies 30 (1971) : 551-567.

_____. "Millenialism and Theravada Buddhism, and Thai Society." The Journal of Asian Studies 36 (1977) : 283-302.

Keyes, Charles F. (ed.). Ethnic Adaptation and Identity : The Karen on the Thai Frontier with Burma. Pennsylvanic : Institute of the Study of Human Issues, 1979.

Kunstadter. Peter. "Hill and Valley Populations in North-western Thailand." in Tribesmen and Peasants in North Thailand, pp. 69-85. Edited by Chiang Mai Tribal Research Center. Chiang Mai : The Tribal Research Center, 1969.

Marlowe, David H. "Upland-Lowland Relationships : The Case of the S'kaw Karen of Central Upland Western Chiang Mai." In Tribesmen and Peasants in North Thailand, pp. 53-68. Edited by Chiang Mai Tribal Research Center. Chiang Mai : Tribal Research Center, 1969.

Stern, Theodore. "Ariya and the Golden Book : A Millenarian Buddhist Sect among the Karen." The Journal of Asian Studies 27 (1968) : 297-328.

Vichai Poshyachinda. Information and Consideration on Opium Poppy Cultivation. Bangkok : Drug Dependence Research Center, Institute of Health Research, Chulalongkorn University, 1986.

ปลายอ ณะนท, พดคกบพัฒนาการระบบทนิยมในภาคเหนือ พ.ศ. ๒๔๖๔-๒๔๗๓, สำนักพิมพ์
สร้งสรค, กรุงเทพฯ, ๒๕๓๐.

ทนาเบ ธีเกฮารุ, บงเหลือง บงค้ำ, สำนักพิมพ์สร้งสรค, กรุงเทพฯ ๑, ๒๕๒๘.
